

Bokor Csaba

Befektetett eszközök

A követelménymodul megnevezése:

Könyvvézés és pénzforgalmi nyilvántartások vezetése

A követelménymodul száma: 1972-06 A tartalomelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-003-50

AZ IMMATERIÁLIS JAVAKKAL KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSOK

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Ön egy vállalkozás számviteli osztályán dolgozik, ahol feladatuk kapja az immateriális javakkal kapcsolatos számviteli teendők ellátását. A teendők szakmailag helyes elvégzéséhez meg kell ismernie az immateriális javak elszámolásával kapcsolatos szabályokat.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

Az eddigi tanulmányai során már ismertetésre került az, hogy az immateriális javak a vállalkozás mérlegében a befektetett eszközök közé tartoznak. A befektetett eszközök azok az eszközök, amelyek a vállalkozás tevékenységét tartósan, azaz 1 évnél hosszabb ideig szolgálják.

A befektetett eszközök első csoportját az immateriális javak alkotják.

Az Immateriális javak: Azok a javak, amelyek nem öltenek anyagi formát és tartósan szolgálják a vállalkozás tevékenységét.

1. Az immateriális javak csoportjai

- **alapítás átszervezés aktivált értéke:** az alapítás és átszervezés aktivált költségeit tartalmazza
- **kísérleti fejlesztés aktivált értéke:** a jövőben a hasznosítandó, az árbevételben megtérülő kísérlet, kutatás ráfordítása
- **vagyon értékű jogok:** az immateriális javak között a nem ingatlanokhoz kapcsolódó jogokat mutatjuk ki, amelyek tartósan szolgálják a vállalkozás tevékenységét
- **szellemi termékek:** azok a szellemi alkotások, amelyek a tevékenység során hasznosításra kerülnek. A szellemi termékek közé a jellemzően iparjogvédelem alá tartozó javak (találmány, szabadalom, ipari minta), szerzői jogvédelemben részesülő javak, és az iparjogvédelemben nem részesülő, de titkossága révén monopolizált javak tartoznak (pl.: know-how, gyártási eljárás, védjegy).
- **üzleti vagy cégérték:** üzleti vagy cégértékként kell kimutatni a cégvásárlás esetén a jövőbeni gazdasági haszon reményében teljesített többletkifizetés értékét.

2. Az immateriális javak értékelése

Az immateriális javakat a vállalkozás mérlegében **nyilvántartási értéken** mutatjuk ki.

A nyilvántartási érték = bekerülési érték – terv szerinti értékcsökkenés – terven felüli értékcsökkenés + visszaírt terven felüli értékcsökkenés

A bekerülési érték: vásárlás esetén az immateriális jószág vételára, növelve a felárakkal, az eszközhöz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó költségekkel, csökkentve az eszköz beszerzésekor kapott számlázott engedmény összegével.

A terv szerinti értékcsökkenés: Az immateriális javak erkölcsi avulását fejezi ki. A vállalkozó az eszköz használatba vételekor megtervezi azt, hogy az eszköz mennyi ideig fogja szolgálni a vállalkozás tevékenységét és ennek arányában az idő múlásával elszámolja az értékcsökkenést. A terv szerinti értékcsökkenés elszámolásának korlátja az alapítás átszervezés aktivált értékénél és a befejezett kísérleti fejlesztés aktivált értékénél, az hogy a leírási idő nem haladhatja meg az 5 évet.

A terven felüli értékcsökkenés:

Terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál elszámolni akkor, ha:

- az immateriális jószág, könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;
- a **szellemi termék**, értéke tartósan lecsökken, mert a szellemi termék, a vállalkozási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, használhatatlan;
- a **vagyoni értékű jog** a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető;
- a **befejezett kísérleti fejlesztés** révén megvalósuló tevékenységet korlátozzák vagy megszüntetik, illetve az eredménytelen lesz.

A terven felüli értékcsökkenés visszaírása:

Amennyiben a terven felüli leírás miatt az eszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök piaci értékénél, és az alacsonyabb értéken való értékelés okai már nem, illetve csak részben állnak fenn. A terven felüli leírásokat meg kell szüntetni a megbízható és valós összkép érdekében – az eszközt piaci értékére, legfeljebb a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére vissza kell írni

Értékcsökkenés elszámolása egy összegben:

A vállalkozó döntésétől függően a 100 e Ft egyedi beszerzési értéket meg nem haladó **vagyon értékű jogok** és **szellemi termékek** a használatba vételkor egy összegben is leírhatóak.

3. Az immateriális javak főkönyvi nyilvántartása

Az immateriális javakat a 11-es számlacsoportban tartjuk nyilván.

Egy eszközcsoporthoz nyilvántartására több számlát alkalmazunk, ugyanis külön számlán tartjuk nyilván a bekerülési értéket, a leírt terv szerinti értékcsökkenést és a visszaírt terven felüli értékcsökkenést.

T	113. Vagyon értékű jogok	K	T	118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése	K
NY/491	1 000 000			NY/491	100 000
E:	1 000 000			E:	100 000

T	119. Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése	K
	NY/491	300 000
	E:	300 000

1. ábra az immateriális javak főkönyvi nyilvántartása

A fentiekből következően az immateriális javak nyilvántartási értékét akár három számla figyelembe vételével lehet megállapítani. A példában szereplő esetben a nyilvántartási érték $1\,000\,000 - 100\,000 - 300\,000 = 600\,000$ Ft.

Az immateriális javak nyilvántartására a 11-es számlacsoportot a következőképpen bontják meg:

- 111. Alapítás átszervezés aktivált értéke
- 112. Kísérleti fejlesztés aktivált értéke
- 113. Vagyon értékű jogok
- 114. Szellemi termékek
- 115. Üzleti vagy cégérték
- 117. Immateriális javak érték helyesbítése
- 118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése és annak visszaírása
- 119. Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése

A mérlegben szereplő immateriális javakra adott előleget a számlarendben a követelések között a 351-es számlán tartjuk nyilván.

4. Az immateriális javakkal kapcsolatos gazdasági események

a, vásárlás

- az ellenérték rögtön rákerül az eszköz számlára jellemzően a szállítói kötelezettségekkel szemben

T 11. Immateriális javak

K 454. Belföldi szállítók

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

– az előzetesen felszámított ÁFA elszámolása:

T 466. Előzetesen felszámított ÁFA

K 454. Belföldi szállítók

Nézzük át az immateriális javak beszerzését az alábbi példán:

A vállalkozás Windows Vista operációs rendszert vásárolt 30 000,-Ft +25 % Áfa áron.

A gazdasági esemény könyvelése:

- T 113. Vagyon értékű jogok
- T 466. Előzetesen felszámított Áfa

K 454. Belföldi Szállítók 30 000,-Ft
K 454 Belföldi Szállítók 7 500,-Ft

T	113. Vagyon értékű jogok	K
1/454	30 000	
E:	30 000	

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K
1/454	75 000	
E:	75 000	

T	454. Szállítók	K
	1/113	30 000
	1/466	75 000
	E:	105 000

2. ábra az immateriális javak beszerzésének elszámolása számlavázakon

b, értékesítés elszámolása

Az immateriális javak értékesítésének főkönyvi elszámolása két részből áll. Egyrészt el kell számolni az ellenértéket, ami egyéb bevétel, másrészt ki kell vezetni az értékesített immateriális jószágot a nyilvántartásból, amely összeg egyéb ráfordításként könyvelendő.

– az immateriális javak bekerülési értékének kivezetése:

T 861. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 11 Immaterialis javak

– az immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenésének kivezetése:

T 119. Immaterialis javak terv szerinti értékcsökkenése

K 861 Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke

– az immateriális javak ellenértékének elszámolása

T 311. Vevők

K 961. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök bevétele

– az értékesítéshez kapcsolódó általános forgalmi adó elszámolása

T 311. Vevők

K 467. Fizetendő Áfa

Az értékesítés elszámolását az alábbi feladat mutatja be.

2010. augusztus 2-én a vállalkozás értékesítette egyik gyártási eljárását. Az ellenérték 4 millió Ft + 25 % Áfa volt, a gyártási eljárás bekerülési értéke 10 millió Ft volt, az értékesítés napjáig 7 millió Ft amortizációt számoltak el.

Az értékesítés könyvviteli elszámolása:

- az eszköz bekerülési értékének kivezetése: T 861. K 114. 10 000 000,-
- az eszköz értékcsökkenésének kivezetése T 119. K 861. 7 000 000,-
- az ellenérték elszámolása T311. K961. 4 000 000,-
- a fizetendő áfa elszámolása T311. K 467. 1 000 000,-

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

T	114. Szellemi termékek	K
	1/861	10 000 000
	E:	10 000 000

T	119. Immateriális javak terv. szerinti értékcsökkenése	K
	1/861	7 000 000
	E:	7 000 000

T	311. Belföldi követelések (Vevők)	K
	1/961	4 000 000
	1/467	1 000 000
	E:	5 000 000

T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	K
	1/114	10 000 000
	1/119	7 000 000
	E:	3 000 000

T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	K
		1/311
		4 000 000
		E:
		4 000 000

T	467. Fizetendő általános forgalmi adó	K
		1/311
		1 000 000
		E:
		1 000 000

3. ábra szellemi termék értékesítésének elszámolása számlavázakon

c, terv szerinti értékcsökkenés elszámolása

A terv szerinti értékcsökkenés kiszámítása immateriális javaknál lineáris módszerrel történik. Az eszköz üzembe helyezésekor megtervezik a használati időt és ennek ismeretében meghatározzák a leírás kulcsot. (a leírás kulcs $(1 / \text{használati idő}) * 100$)

A terv szerinti értékcsökkenés összegét napi időarányosítással számolják, de könyvelni a számviteli politika szerinti gyakorisággal könyvelik havonta, negyedévente vagy évente.

Az elszámolt amortizáció a vállalkozás költségeit növeli.

T 571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás

K 119. Immateriális javak értékcsökkenése

d, terven felüli értékcsökkenés elszámolása

A terven felüli értékcsökkenést a vállalkozás az egyéb ráfordítások között számolja el.

T 8663. Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése

T 118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése

Az elszámolt terven felüli értékcsökkenés visszaírása egyéb bevétel.

T 118. Immateriális javak terve felüli értékcsökkenése

K 9663. Immateriális javak visszaírt terven felüli értékcsökkenése

TANULÁSIRÁNYÍTÓ**1. Fogalmak meghatározások:**

Immateriális javak: Azok a javak, amelyek nem öltenek anyagi formát és tartósan szolgálják a vállalkozás tevékenységét.

Szellemi termékek: azok a szellemi alkotások, amelyek a tevékenység során hasznosításra kerülnek. A szellemi termékek közé a jellemzően iparjogvédelem alá tartozó javak (találmány, szabadalom, ipari minta), szerzői jogvédelemben részesülő javak, és az iparjogvédelemben nem részesülő, de titkossága révén monopolizált javak tartoznak (pl.: know-how, gyártási eljárás, védjegy).

Terv szerinti értékcsökkenés: Az immateriális javak erkölcsi avulását fejezi ki. A vállalkozó eszköz használatba vételekor megtervezi azt, hogy az eszköz mennyi ideig fogja szolgálni a vállalkozás tevékenységét és ennek arányában az idő múlásával elszámolja az értékcsökkenést.

2. Az immateriális javakkal kapcsolatos gazdasági események könyvelése.

1. feladat A vállalkozás egy ügyviteli szoftvert vásárolt melynek ellenértéke 600 000,-Ft + 25% Áfa

2. feladat A vállalkozás egy tulajdonában álló gyártási eljárást értékesíti. A gyártási eljárás bekerülési értéke 500 000,-Ft + 25 % Áfa, az értékesítésig elszámolt amortizáció 150 000.-Ft. A gyártási eljárás ellenértéke 400 000,-Ft + 25 % Áfa

3. feladat A vállalkozás elszámolja a vásárolt ügyviteli szoftver után az éves amortizációt. A szoftver leírasi ideje a számviteli politika szerint 5 év.

4. feladat A vállalkozás tulajdonában lévő iktató szoftver már nem képes kielégíteni a kor követelményeit. A vállalkozás a szoftvert terven felül amortizálja. A szoftver eredeti bekerülési értéke 150 000,- Ft + 25 %, az terven felüli amortizáció elszámolási 100 000 Ft terven szerinti amortizációt számoltak el utána.

Napló, 2010.

Ssz.	Hsz.	Dátum	TH	Tartozik száma	KH	Követel száma	Szöveg	Forgalom	
								Tartozik	Követel
1	1	01.01	113	Vagyoni értékű jogok	454	Szállítók	szoftver vásárlás	600 000	600 000
2	1	01.01	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	454	Szállítók	szoftver vásárlás Áfa	150 000	150 000
3	2.	01.01	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	114	Szellemi termékek	gyártási eljárás bruttó érték kivezetése	500 000	500 000
4	2	01.01	119	Immateriális javak terven szerinti értékcsökkenése	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	gyártási eljárás értékcsökkenés kivezetése	150 000	150 000
5	2	01.01	311	Belföldi követelések (Vevők)	961	Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	gyártási eljárás ellenértéke	400 000	400 000
6	2	01.01	311	Belföldi követelések (Vevők)	467	Fizetendő általános forgalmi adó	gyártási eljárás ellenérték Áfa	100 000	100 000
7	3	01.01	571	Terven szerinti értékcsökkenési leírás	119	Immateriális javak terven szerinti értékcsökkenése	ügyviteli szoftver terven szerinti értékcsökkenés	120 000	120 000
8	4	01.01	8663	Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése	118	Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése	szoftver terven felüli értékcsökkenés	50 000	50 000
							Összesen	2 070 000	2 070 000

4. ábra a gazdasági események könyvelése naplóban

T	113. Vagyoni értékű jogok		K
	1/454	600 000	
E:		600 000	

T	114. Szellemi termékek		K
		2/861	500 000
E:			500 000

T	118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése		K
		4/8663	50 000
E:			50 000

T	119. Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése		K
	2/861	150 000	3/571
E:		30 000	120 000

T	311. Belföldi követelések (Vevők)		K
	2/961	400 000	
	2/467	100 000	
E:		500 000	

T	454. Szállítók		K
		1/113	600 000
		1/466	150 000
E:			750 000

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó		K
	1/454	150 000	
E:		150 000	

T	467. Fizetendő általános forgalmi adó		K
		2/311	100 000
E:			100 000

T	571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás		K
	3/119	120 000	
E:		120 000	

T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke		K
	2/114	500 000	2/119
E:		350 000	150 000

T	8663. Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése		K
	4/118	50 000	
E:		50 000	

T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele		K
		2/311	400 000
E:			400 000

5. ábra a gazdasági események könyvelése főkönyvi számlákon

T	113. Vagyoni értékű jogok	K	T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K
T	114. Szellemi termékek	K	T	467. Fizetendő általános forgalmi adó	K
T	118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése	K	T	571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás	K
T	119. Immateriális javak terv. szerinti értékcsökkenése	K	T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	K
T	311. Belföldi követelések (Vevők)	K	T	8663. Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése	K
T	454. Szállítók	K	T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	K

7. ábra főkönyvi számlavázak

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Ssz.	Hsz.	Dátum	TH	Tartozik száma	KH	Követel száma	Szöveg	Forgalom	
								Tartozik	Követel
1	1	01.01	361	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	114	Szellemi termékek	a szellemi termék bekerülési értékének kivezetése	400 000	400 000
2	1	01.01	119	Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	a szellemi termék értékcsökkenésének kivezetése	250 000	250 000
3	1	01.01	311	Belföldi követelések (Vevők)	961	Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	a szellemi termék bevételeinek elszámolása	300 000	300 000
4	1	01.01	311	Belföldi követelések (Vevők)	467	Fizetendő általános forgalmi adó	az ellenértékhez kapcsolódó ÁFA	75 000	75 000
5	2	01.01	113	Vagyoni értékű jogok	454	Szállítók	szoftver vásárlás	1 200 000	1 200 000
6	2	01.01	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	454	Szállítók	szoftver vásárlás ÁFA	300 000	300 000
7	3	01.01	571	Terv szerinti értékcsökkenési leírás	119	Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése	szoftver terv szerinti értékcsökkenése	50 000	50 000
8	4	01.01	3663	Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése	118	Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése	terven felüli értékcsökkenés elszámolása	30 000	30 000
							Összesen	2 605 000	2 605 000

8. ábra feladat kontírozása főkönyvi naplóban

Számítások:

1. Az értékesítés eredménye:

- Az értékesítés ráfordítása az eszköz nyilvántartási értéke (bekerülési érték - értékcsökkenés) $400\,000 - 250\,000 = 150\,000,-\text{Ft}$
- Az értékesítés bevétele: $300\,000,-\text{Ft}$
- Az értékesítés eredménye: $300\,000 - 150\,000 = 150\,000$ Ft nyereség

3. A szoftver terv szerinti értékcsökkenése:

- $1\,200\,000 / 6 \text{ év} = \text{évente } 200\,000,-\text{Ft}$
- $200\,000 / 4 = \text{negyedévente } 50\,000,-\text{Ft}$

4. Szoftver terven felüli értékcsökkenése:

A szoftver nyilvántartási értékét kell terven felüli amortizációként elszámolni:

nyilvántartási érték = $350\,000 - 320\,000 = 30\,000,-\text{Ft}$

T	113. Vagyoni értékű jogok	K
2/454	1 200 000	
E:	1 200 000	

T	114. Szellemi termékek	K
	1/861	400 000
	E:	400 000

T	118. Immateriális javak terven felüli értékcsökkenése	K
	4/8663	30 000
	E:	30 000

T	119. Immateriális javak terv szerinti értékcsökkenése	K
1/861	250 000	3/571 50 000
E:	200 000	

T	311. Belföldi követelések (Vevők)	K
1/961	300 000	
1/467	75 000	
E:	375 000	

T	454. Szállítók	K
	2/113	1 200 000
	2/466	300 000
	E:	1 500 000

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K
2/454	300 000	
E:	300 000	

T	467. Fizetendő általános forgalmi adó	K
	1/311	75 000
	E:	75 000

T	571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás	K
3/119	50 000	
E:	50 000	

T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	K
1/114	400 000	1/119 250 000
E:	150 000	

T	8663. Immateriális javak elszámolt terven felüli értékcsökkenése	K
4/118	30 000	
E:	30 000	

T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	K
	1/311	300 000
	E:	300 000

9. ábra a feladat megoldása főkönyvi számlákon

A TÁRGYI ESZKÖZÖK CSOPORTJAI ÉS ÉRTÉKELÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Ön egy gazdasági társaság könyvelőjeként dolgozik, munkakörébe tartozik a tárgyi eszközök nyilvántartásának vezetése. A munkája elvégzéséhez információra van szüksége a tárgyi eszközökkel kapcsolatos nyilvántartási szabályokról.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A tárgyi eszközök közé azok az eszközök tartoznak, amelyek anyagi formát öltenek és a vállalkozás tevékenységét közvetlenül vagy közvetve tartósan, azaz egy éven túl szolgálják.

1. A tárgyi eszközöket a könyvviteli mérleg a következő csoportokra bontja:

- **Ingtatlanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok:** Az ingatlanok között kell kimutatni a rendeltetésszerűen használatba vett földterületet és minden olyan anyagi eszközt, amelyet a földdel tartósan egybeépítettek. Az ingatlanok közé tartozik a vállalkozás tulajdonában lévő földterület, telek, telkesítés, építmény, épület, épületrész. Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyon értékű jogok (bérleti jog, használati jog, koncessziós jog) szintén a tárgyi eszközök közé tartozik.
- **Műszaki berendezések, gépek járművek:** Azok a berendezések, amelyek a vállalkozás tevékenységét közvetlenül szolgálják (pl. tehergépkocsi, esztergapad, termelést irányító számítógép)
- **Egyéb berendezések, felszerelések járművek:** Azok a berendezések, amelyek a vállalkozás tevékenységét közvetve szolgálják. (pl. irodai számítógép, személygépkocsi)
- **Tenyészállatok:** Azok az állatok, amelyek a tenyésztés és tartás során leválasztható terméket (vagy szaporulatot) termelnek, melynek értékesítése vagy az állatok egyéb hasznosítása biztosítja a tartási költségek megtérülését.
- **Beruházások, felújítások:** A még üzembe nem helyezett tárgyi eszközöket beruházásnak nevezzük, a beruházás a tárgyi eszköz létesítésének folyamata. A meglévő tárgyi eszközök eredeti állapotának helyreállítása számviteli értelemben a felújítást jelenti.

- **Beruházásra adott előlegek:** A beruházási szállítóknak adott előleg. A legtöbb nagyberuházás esetén a szállító (kivitelező) előleget kér, hogy finanszírozni tudja a beruházási folyamatot. Ez az előleg egy követelés a kivitelezővel szemben mindaddig, amíg a beruházás el nem készül és az ellenértékbe be nem számítják. Ezt a követelést, mivel a beruházással kapcsolatos, nem a követelések között, hanem a tárgyi eszközök között szerepeltetjük.

2. A tárgyi eszközök értékelése:

A tárgyi eszközöket a számviteli törvény szerinti nyilvántartási értéken szerepeltetjük a vállalkozás mérlegében.

A nyilvántartási érték = a bekerülési érték – terv szerinti értékcsökkenés – terven felüli értékcsökkenés + visszaírt terven felüli értékcsökkenés

a, a bekerülési értéket a számviteli törvény szabályozza, a bekerülési értékbe beletartozik:

Az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítői tevékenység ellenértékét, díjait (ezen tevékenységeknek saját vállalkozásban történt végzése esetén a közvetlen önköltség aktivált értékét, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat és adójellegű tételeket, a vámterheket foglalja magában.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi a beszerzéshez szorosan kapcsolódó:

- illeték [vagyonszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke],
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- A bekerülési (beszerzési) értéknek nem része a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó.
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön felvétele előtt fizetett – a hitel, a kölcsön feltételként előírt – bankgarancia díja,
- szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék, szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
- a hitel felvétele után az eszköz üzembe helyezéséig, raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat; a beruházáshoz közvetlenül kapcsolódó – az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – biztosítási díj; továbbá

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.

b, a terv szerinti értékcsökkenés:

Terv szerinti értékcsökkenést a már rendeltetésszerűen használatba vett, üzembe helyezett tárgyi eszközök után kell elszámolni addig, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják.

A terv szerinti értékcsökkenést, a hasznos élettartam végén várhatóan megtérülő maradvány értékig számolják el.

A maradványérték: a rendeltetésszerű használatbavétel, az üzembe helyezés időpontjában – a rendelkezésre álló információk alapján, a hasznos élettartam függvényében – az eszköz meghatározott, a hasznos élettartam végén várhatóan realizálható értéke. (Nulla lehet a maradványérték, ha annak értéke valószínűsíthetően nem jelentős)

Nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni a képzőművészeti alkotásnál, a régészeti leletnél, valamint az olyan kép- és hangarchívumnál, illetve egyéb gyűjteménynél, egyéb eszköznél, amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke évről évre nő.

A terv szerinti értékcsökkenést a vállalkozás a számviteli politikában rögzített módon és módszerrel számolja el a maradványértékig, vagy a maradványérték hiányában a teljes bekerülési értékre vonatkozóan.

A terv szerinti értékcsökkenés elszámolásának két gyakori módszere terjedt el:

- **időarányos amortizáció**, a módszer azt feltételezi, hogy az eszköz elhasználódása az idő múlásával egyenesen arányos, a leggyakrabban alkalmazott módszere a lineáris módszer mely esetében az eszköz használatba vételekor megállapított élettartam alapján állapítják meg a lineáris kulcsot ($100 / \text{használati idő években} = \text{lineáris kulcs}$)

A bekerülési érték megszorozva a kulccsal adja az eszköz 1 éves értékcsökkenését. (tört év esetén időarányosítás szükséges)

- **teljesítményarányos amortizáció**, a módszer azt feltételezi, hogy az eszköz elhasználódása a teljesítménnyel egyenesen arányos. A módszert azoknál az eszközöknél célszerű alkalmazni ahol a teljesítmény jól mérhető (általában megtett kilométer, vagy mérhető üzemóra esetén). Ebben az esetben az elszámolt értékcsökkenés egyenes arányban lesz az eszköz elszámolt értékcsökkenésével.

c. terven felüli értékcsökkenés:

Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni a tárgyi eszköznél akkor, ha

- a tárgyi eszköz (ide nem értve a beruházást) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;

– a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a vállalászási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;

Az értékcsökkenés elszámolását olyan mértékig kell végrehajtani, hogy a tárgyi eszköz, a beruházás használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben.

d, a terven felüli értékcsökkenés visszaírása

Amennyiben a terven felüli leírás miatt, az eszközök könyv szerinti értéke alacsonyabb ezen eszközök piaci értékénél. Ha az alacsonyabb értéken való értékelés okai már nem, illetve csak részben állnak fenn, a terven felüli leírásokat meg kell szüntetni a megbízható és valós összkép érdekében – az eszközt piaci értékére, legfeljebb, a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére az egyéb bevételekkel szemben vissza kell értékelni.

e, használatbavételkor egy összegben elszámolt eszközök:

A vállalkozó döntése szerint az 100.000,-Ft egyedi beszerzés érték alatti eszközöket használatba vételkor egy összegben elszámolhatja amortizációként.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Bekerülési érték számítása

Egy épület létesítésénél a következő kifizetendő tételek jelentek meg:

- A tervezési költség 500 000,-Ft a számla összege a 25 %-os általános forgalmi adót már tartalmazza
- Kivitelezési költség 20 000 000,- Ft + 25 % Áfa
- Illeték (az engedélyezés és a használatba vételi engedély illetéke) 80 000,-Ft
- Az épületgépészeti berendezések üzembe helyezési számlája 300 000,-Ft + 25% ÁFA
- Az építéshez felvett hitel kamata 400 000,- Ft (ebből az üzembe helyezésig felmerült 150 000,-Ft)
- Az üzembe helyezésig felmerült biztosítási díj 60 000,-Ft
- A kivitelező a minőségi problémák miatt 300 000,-Ft + 25 % Áfa engedményt adott
- Az üzembe helyezésig felmerült karbantartási költség 36 000,-Ft + 25 % ÁFA

Az épület bekerülési értéke a következőképpen alakul:

- + 400 000,-Ft tervezési költség (az 500 000 Ft bruttó összeg, a levonható ÁFA nem része a bekerülési értéknek)

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

- + 20 000 000,-Ft kivitelezési költség (a levonható ÁFA nem része a bekerülési értéknek)
  - + 80 000,-Ft eljárási illeték
  - + 300 000,-Ft üzembe helyezési számla (a levonható Áfa nem része a bekerülési értéknek)
  - + 150 000,-Ft hitelkamat (az üzembe helyezés utáni kamat nem része a bekerülési értéknek)
  - + 60 000,- Ft biztosítási díj
  - - 300 000 Ft engedmény (csökkenti a bekerülési értéket)
  - a karbantartási költség nem része a bekerülési értéknek
- Összesen: 20 690 000,-Ft az eszköz bekerülési értéke**

2. Nyilvántartási érték számítása:

a, lineáris értékcsökkenés:

Feladatul kapja a munkahelyén, hogy határozza meg egy 2007. július 1-én üzembe helyezett gyártógépnek a nyilvántartási értékét 2010. december 31-én. Az eszköz bekerülési értéke a használatba vételkor 6 000 000,-Ft volt. A vállalkozás számviteli politikája szerint az eszköz 5 évig szolgálja a vállalkozás tevékenységét és a tervezett maradványértéke 1 000 000,-Ft

Az üzembe helyezés óta eltelt időtartam 3,5 év

A leírási kulcs: $(1/5\text{év}) \cdot 100 = 20\%$

A leírandó érték a bekerülési érték-maradványérték = $6\,000\,000 - 1\,000\,000 = 5\,000\,000$

Az elszámolt értékcsökkenés $5\,000\,000 \cdot 20\% \cdot 3,5\text{ év} = 3\,500\,000,-\text{Ft}$

Az eszköz nyilvántartási értéke = bekerülési érték- terv szerinti értékcsökkenés

$6\,000\,000 - 3\,500\,000 = 2\,500\,000,-\text{ Ft.}$

b, teljesítményarányos értékcsökkenés:

Egy személygépkocsi bekerülési értéke 4 400 000,-Ft volt, a vállalkozó 400 000,-Ft maradványérték figyelembe vételével 200 000 km alatt kívánta elszámolni a személygépkocsi értéket.

A személygépkocsi a következő teljesítményt produkálta a használat alatt:

1. év 40 000 km

2. év 25 000 km

3. év 35 000 km

Feladata, hogy meghatározza azt, hogy a 3. év végén milyen értéken szerepelteti a személygépkocsit a vállalkozás mérlegében.

Az egységnyi teljesítményre jutó amortizáció kiszámítása:

((bekerülési érték-maradványérték)/ életteljesítmény)

$((4\,400\,000 - 400\,000)/200\,000 \text{ km}) = 20 \text{ Ft/km}$

Az eddigi teljesítményre jutó amortizáció: $(40\,000 + 25\,000 + 35\,000) * 20 \text{ Ft/km} = 2\,000\,000,-\text{Ft}$

A nyilvántartási érték kiszámítása= bekerülési érték - terv szerinti értékcsökkenés

$4\,400\,000 - 2\,000\,000 = 2\,400\,000,-\text{Ft}$

MUNKANYELVI

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Határozza meg az alábbi adatok alapján a beruházás bekerülési értékét

Egy gép létesítésénél a következő kifizetendő tételek jelentek meg:

- A szállítási költség 100 000,-Ft + 25 % ÁFA
- A gép vételára 5 000 000,- Ft + 25 % Áfa
- Az üzembe helyezésig felmerült karbantartási költség 15 000,-Ft + 25 % ÁFA
- Illeték (az engedélyezés és a használatba vételi engedély illetéke) 80 000,-Ft
- A gép üzembe helyezési számlája 400 000,-Ft + 25% ÁFA
- A szállító minőségi problémák miatt a gép vételárából 10 % engedményt adott
- Az beszerzéshez felvett hitel kamata 300 000,- Ft (ebből az üzembe helyezésig felmerült 100 000,-Ft)
- Az üzembe helyezésig felmerült biztosítási díj 50 000,-Ft

2. feladat

Lineáris értékcsökkenés

Határozza meg annak az épületnek a nyilvántartási értékét, amelyet a vállalkozás 8 évvel a fordulónap előtt vásárolt, a tervezett használati idő 20 év volt. Az épület bekerülési értéke 12 000 000,-Ft. A vállalkozás maradványértéket nem tervezett.

3. feladat

Teljesítményarányos értékcsökkenés

Határozza meg annak a tehergépjárműnek a bekerülési értékét, amelynek a tervezett teljesítménye 500 000 km. A tehergépjármű bekerülési értéke 8 500 000,-Ft volt, a tervezett maradványérték 500 000,-Ft

A tehergépjármű az eddigi élettartam alatt a következő teljesítményt nyújtotta:

- 1 év 80 000 km
- 2. év 70 000 km
- 3. év 110 00 km
- 4. év 55 000 km

Határozza meg a negyedik év végén az eszköz nyilvántartási értékét

MEGOLDÁSOK

1. feladat:

- + 100 000 szállítási költség
  - + 5 000 000 gép vételára
  - + 80 000 illeték
  - + 400 000 a gép üzembe helyezési számlája
  - - 500 000 engedmény, minőségi problémák miatt
  - + 100 000 üzembe helyezésig felmerült kamat
  - + 50 000 üzembe helyezésig felmerült biztosítási díj
- = 5 230 000,-Ft a bekerülési érték**

2. feladat:

leírási kulcs = $((1 / 20 \text{ év}) * 100) = 5 \%$

elszámolt értékcsökkenés = $12\,000\,000 * 5 \% * 8 \text{ év} = 4\,800\,000,-\text{Ft}$

nyilvántartási érték = $12\,000\,000 - 4\,800\,000 = 7\,200\,000,-\text{Ft}$

3. feladat:

Az egységnyi teljesítményre jutó értékcsökkenés:

$((8\,500\,000 - 500\,000) / 500\,000 \text{ km}) = 16 \text{ Ft/km}$

az elszámolt értékcsökkenés = $(80\,000 + 70\,000 + 110\,000 + 55\,000) * 16 = 5\,040\,000,-\text{Ft}$

nyilvántartási érték = $8\,500\,000 - 5\,040\,000 = 3\,460\,000,-\text{Ft}$

A TÁRGYI ESZKÖZÖKKEL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI ESEMÉNYEK ELSZÁMOLÁSA, A TÁRGYI ESZKÖZÖK ANALITIKUS NYILVÁNTARTÁSA

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Egy gazdasági társaság számviteli osztályán sikerült állást szereznie. Munkaköri feladata a tárgyi eszközök analitikus nyilvántartásainak vezetése és a tárgyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági események főkönyvi elszámolása. A feladatok szabályos ellátásához meg kell ismernie a tárgyi eszközök könyvelésének szabályait.

SZAKMAI INFORMÁCIÓ TARTALOM

1. A tárgyi eszközök főkönyvi és analitikus nyilvántartása

A számviteli törvény meghatározza az egyedi értékelés elvét, eszerint a vállalkozás tárgyi eszközeiről olyan nyilvántartást kell vezetni, amely alapján az eszköz beazonosítható, és a nyilvántartás tartalmazza az eszközzel kapcsolatos összes olyan körülményt, amely az értékelést befolyásolja.

A tárgyi eszközök egyedi nyilvántartása történhet papír alapú nyilvántartás segítségével is, ebben az esetben tárgyi eszköznyilvántartó lapot vezetnek az eszközökről.

A papír alapú nyilvántartás helyett számítógépes programmal is megoldható a nyilvántartás, ennek a módszernek előnye az azonnali lekérdezhetőség és a program automatizmusai (pl. amortizáció számítás) segíti a pontos és gyors munkát.

Eszköz adatok

Azonosító: szg110
 Megnevezés: Pentium Celeron 840
 Beszerzési idő/ár: 2002.12.07 370.000,00
 Bruttó érték: 432.000,00
 Maradvány [%]/érték: 6,94 << 30.000,00
 Könyvelési dátum: 2003.02.01 Leírás ideje: 2005.12.18
 Típus: Celeron 840 Gyári szám: 123456
 Leltári szám:
 Leltár felelős: 001 Cobra Kázmér
 Écs. fkv. szla.: 57 Amortizációs fkv-i. szla.: 149
 Amortizációs típus: számítástechnikai eszközök

Nettó érték
 Napi Könyvelt
 0,00

Státusz
 Törölt eszköz
 Leírt eszköz
 Terven felül leírt eszköz

Egyéb adatok
 Amortizációs adatok
 Megjegyzés
 Tartozékok
 Felújítás
 Költséghelyek
 Főkönyvi mozgások
 Egyéb adatok
 Leltár adatok

Rögzít
 Elvet
 Töröl
 Kilép
 Segít
 Tallóz

Üzenetmódok
 Fix
 Módosít
 Új

Főkönyvi mozgások

Mozgástípus	Fkv szla	Dátum	Érték	Megjegyzés
Selejtezés	14	2003.02.10	45.857,00	monitor
Beruházás	161	2002.12.07	420.000,00	Pentium Celeron 840
Aktiválás	14	2002.12.07	420.000,00	Pentium Celeron 840
Aktiválás	14	2002.12.07	12.000,00	Combo drive
Amortizálás	57	2003.01.01	13.766,00	2003.01.01-i értékcsökkenés
Amortizálás	57	2003.02.01	17.071,00	2003.02.01-i értékcsökkenés

10. ábra tárgyi eszköz nyilvántartás adatbeviteli felülete a Cobra Conto Win + rendszerben

2. A tárgyi eszközök főkönyvi nyilvántartása

A tárgyi eszközök az 1-es számlacsoportban kerülnek nyilvántartásra, a számlacsoportok tükrözik a mérleg szerinti bontást.

12. Ingatlanok és kapcsolódó vagyon értékű jogok
13. Műszaki berendezések gépek, járművek
14. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek
15. Tenyészállatok:
16. Beruházások, felújítások

Valamennyi számlacsoportban a 3 utolsó számla tagolása azonos, az értékhelyesbítés, a terven felüli és a terv szerinti értékcsökkenés tagolására.

pl.: 127. Ingatlanok értékhelyesbítése

128. Ingatlanok terven felüli értékcsökkenése és annak visszaírása

129. Ingatlanok terv szerinti értékcsökkenése

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

A főkönyvi nyilvántartás sajátossága hogy egy eszköz értéke akár három főkönyvi számlán is előfordulhat, ugyanis a bekerülési érték mellett külön számla tartalmazza a terv szerinti és a terven felüli amortizációt. Ilyen esetben a nyilvántartási értéket a három főkönyvi számla összevont egyenlege jelenti.

T 13.. Műszaki berendezések, gépek, K járművek		T 138.. Műszaki berendezések K terven felüli értékcsökkenése	
NY/491	4 500 000		NY/491 100 000
E:	4 500 000		E: 100 000

T 139.. Műszaki berendezések terv K szerinti értékcsökkenése	
	NY/491 800 000
	E: 800 000

11. ábra a tárgyi eszközök nyilvántartása főkönyvi számlákon

A 11. képen látható hogy a vállalkozásban a műszaki berendezések értéke a következőképpen alakul.

NYilvántartási érték = bekerülési érték – terven felüli értékcsökkenés – terv szerinti értékcsökkenés (a 13. -as főkönyvi számla tartalmazza a műszaki berendezések bekerülési értékét.)

NYilvántartási érték : $4\,500\,000 - 100\,000 - 800\,000 = 3\,600\,000,-\text{Ft}$

3. A tárgyi eszközökkel kapcsolatos gazdasági események:

a, idegen kivitelezésű beruházás:

Az idegen kivitelezésű beruházás azt jelenti, hogy az eszközt vásároljuk, vagy egy vállalkozó létesíti az eszközt.

A beruházás könyvelés esetén központi számlaként a 161-es Befejezetlen beruházások számlát használjuk, valamennyi olyan tétel, amely az eszköz bekerülési értékébe beletartozik, a számlára kerül. A beruházás üzembe helyezésekor ezen számla egyenleg mutatja a bekerülési értéket, így ezzel a számláva szemben történik az aktiválás.

– bejövő beruházással kapcsolatos számlák nettó értékének könyvelése:

T 161. Befejezetlen beruházások

K 455. Beruházási szállítók

– a bejövő beruházással kapcsolatos számlák levonható általános forgalmi adójának könyvelése:

T 466. Előzetesen felszámított Áfa

K 455. Beruházási szállítók

– az engedmény könyvelése, mint a nettó érték, mint az Áfa vonatkozásában a tétel megfordításával történik.

– beruházással kapcsolatos bankköltség elszámolása:

T 161. Befejezetlen beruházások

K 384. Elszámolási betét

– beruházással kapcsolatos biztosítási díj elszámolása:

T 161. Befejezetlen beruházások

K 4791. Biztosító intézetekkel szembeni kötelezettségek

– a beruházás aktiválásáig felmerült hitelkamat:

T 161. Befejezetlen beruházások

K 384. Elszámolási betét

– a beruházással kapcsolatos illeték:

T 161. Befejezetlen beruházások

K 463. Költségvetési befizetési kötelezettségek

– beruházással kapcsolatos hatósági díj

T 161. Befejezetlen beruházások

K 469. Helyi adók elszámolási számla

– üzembe helyezés utánra eső hitelkamat:

T 872. Fizetett kamatok, kamatjellegű ráfordítások

K 384. Elszámolási betét

A beruházás aktiválása:

T 12.–14. Tárgyi eszközök (értelemszerűen azon tárgyi eszközszámlára kerül az eszköz, amelyik eszközcsoportban történik az aktiválás)

161. Befejezetlen beruházások

Az alábbi példán tekintsük meg a beruházás könyvelésének folyamatát

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

- 1. A szállítási költség 100 000,-Ft + 25 % ÁFA
- 2. A gép vételára 5 000 000,- Ft + 25 % Áfa
- 3. Az üzembe helyezésig felmerült karbantartási költség 15 000,-Ft + 25 % ÁFA
- 4. Illeték (az engedélyezés és a használatba vételi engedély illetve) 80 000,-Ft
- 5. A gép üzembe helyezési számlája 400 000,-Ft + 25% ÁFA
- 6. A szállító minőségi problémák miatt a gép vételárából 10 % engedményt adott
- 7. Az beszerzéshez felvett hitel kamata 300 000,- Ft (ebből az üzembe helyezésig felmerült 100 000,-Ft)
- 8. Az üzembe helyezésig felmerült biztosítási díj 50 000,-Ft
- 9. A beruházás üzembe helyezése megtörtént

Napló, 2010. január hó

Ssz.	Hsz.	Dátum	TH	Tartozik száma	KH	Követel száma	Szöveg	Forgalom	
								Tartozik	Követel
1	1 a	1	161	Befelejtetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	szállítási költség	100 000	100 000
2	1 b	1	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	szállítás Áfa	25 000	25 000
3	2 a	2	161	Befelejtetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	a gép vételára	5 000 000	5 000 000
4	2 b	2	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	a gép vételárának Áfája	1 250 000	1 250 000
5	3 a	3	52	Igénybe vett szolgáltatások költségei	454	Szállítók	karbantartás	15 000	15 000
6	3 b	3	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	454	Szállítók	karbantartás Áfa	3 750	3 750
7	4	4	161	Befelejtetlen beruházások	463	Költségvetési befizetési kötelezettségek	illeték	80 000	80 000
8	5 a	5	161	Befelejtetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	üzembe helyezési számla	400 000	400 000
9	5 b	5	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	üzembe helyezés Áfa	100 000	100 000
10	6 a	6	455	Beruházási szállítók	161	Befelejtetlen beruházások	minőségi engedmény	500 000	500 000
11	6 b	6	455	Beruházási szállítók	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	engedmény Áfa	125 000	125 000
12	7 a	7	161	Befelejtetlen beruházások	384	Elszámolási betétszámla	üzembe helyezésig felmerült kamat	100 000	100 000
13	7 b	7	872	Fizetendő kamatok és kamattjelle gű ráfordítások	384	Elszámolási betétszámla	üzembe helyezés utáni kamat	200 000	200 000
14	8	8	161	Befelejtetlen beruházások	4791	Biztosító intézetekkel szembeni kötelezettségek	biztosítási díj	50 000	50 000
15	9	9	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	161	Befelejtetlen beruházások	üzembe helyezés	5 230 000	5 230 000
							Összesen	13 178 750	13 178 750

12. ábra a beruházás könyvelés főkönyvi naplóban

T	13. Műszaki berendezések, gépek, járművek		K
9/161	5 230 000		
E:	5 230 000		

T	161. Befejezetlen beruházások		K
1.a/455	100 000	6.a/455	500 000
2.a/455	5 000 000	9/13	5 230 000
4/463	80 000		
5.a/455	400 000		
7.a/384	100 000		
8/4791	50 000		
E:	0		

T	384. Elszámolási betétszámla		K
		7.a/161	100 000
		7.b/872	200 000
		E:	300 000

T	454. Szállítók		K
		3.a/52	15 000
		3.b/466	3 750
		E:	18 750

T	455. Beruházási szállítók		K
6.a/161	500 000	1.a/161	100 000
6.b/466	125 000	1.b/466	25 000
		2.a/161	5 000 000
		2.b/466	1 250 000
		5.a/161	400 000
		5.b/466	100 000
		E:	6 250 000

T	463. Költségvetési befizetési kötelezettségek		K
		4/161	80 000
		E:	80 000

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó		K
1.b/455	25 000	6.b/455	125 000
2.b/455	1 250 000		
3.b/454	3 750		
5.b/455	100 000		
E:	1 253 750		

T	4791. Biztosító intézetekkel szembeni kötelezettségek		K
		8/161	50 000
		E:	50 000

T	52. Igénybe vett szolgáltatások költségei		K
3.a/454	15 000		
E:	15 000		

T	872. Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások		K
7.b/384	200 000		
E:	200 000		

13. ábra a beruházás elszámolás főkönyvi számlákon

b, saját kivitelezésű beruházás:

A saját kivitelezésű beruházás esetén a vállalkozás maga szervezi a beruházást, a beruházás költségei a vállalkozás költségei között merülnek fel:

– anyagfelhasználás:

T 51. Anyagköltség   K 21–22. Anyagok

– bérköltség:

T 541. Bérköltség   K 471. Jövedelem elszámolási számla

– bérek TB járuléka:

T 561. Tb. járulék   K 473. Társadalombiztosítási kötelezettség

– értékcsökkenési leírás (tárgyi eszközök):

T 571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás   K 129–149 Tárgyi eszközök értékcsökkenése

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

– a költségek elszámolása után a saját teljesítmények elszámolása következik az aktvált közvetlen költségek összegével:

T 161. Befejezetlen beruházások   K 582. Saját előállítású eszközök aktivált értéke

– a beruházás üzeme helyezésekor aktiválás történik:

T 12–14. Tárgyi eszközök   K 161. Befejezetlen beruházások

– a saját kivitelezésű beruházás Áfa köteles, de ugyanabban a bevallásban az Áfa le is vonható, ha adóköteles célt szolgál

T 466. Előzetesen felszámított Áfa   K 467. Fizetendő Áfa

Az alábbi példán kísérjük figyelemmel a saját kivitelezésű könnyűszerkezetes garázsépítés beruházás elszámolását:

- a felmerült anyagköltség 600 000,- Ft
- a beruházás bérköltsége 400 000,- Ft
- a bérek után 27%-os TB járulékot kellett elszámolni
- a beruházással kapcsolatos értékcsökkenés a műszaki berendezéseknél 50 000,- Ft

A beruházás elszámolása:

– anyag	T 511. K 21–22.	600 000
– bér	T 541. K 471.	400 000
– TB	T 541. K 473.	108 000
– Écs	T 571. K 139.	50 000
– saját t.	T 161. K 581.	1 158 000
– aktiv.	T 12. K 161.	1 158 000
– Áfa	T 446. K 467.	289 500

c. Apportként kapott eszköz elszámolása:

Az apport azt jelenti, hogy a társaság alapításában részt vevő tulajdonosok vagyoni hozzájárulásukat eszköz átadással teljesítik. Az apport értékét a létesítő okiratban meg kell határozni, és könyvvizsgálóval hitelesíttetni kell.

– az apport átvétele létesítő okirat szerinti értéken:

T 161. Befejezetlen beruházások   K 358. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke

– A tőkeemelés bejegyzése a cégbíróságon

T 358. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke   K 411. Jegyzett tőke

Áfa elszámolására ha mindkét fél adóalany nem kerül sor.

d. Terv szerinti értékcsökkenés elszámolása:

A terv szerinti értékcsökkenést a vállalkozás számviteli politikája szerint havonta vagy negyedévente vagy évente számolják el a vállalkozás költségei között.

Az elszámolás könyvelése:

T 571. Terv szerinti értékcsökkenés leírás

K 129. Ingatlanok terv szerinti értékcsökkenés

K 139. Műszaki berendezések terv szerinti értékcsökkenése

K 149. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenése

e. Terven felüli értékcsökkenés elszámolása:

A terven felüli értékcsökkenés az egyéb ráfordítások között kerül elszámolásra.

T 8664. Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése

K 128. Ingatlanok terven felüli értékcsökkenés és annak visszairása

K 138. Műszaki berendezések terven felüli értékcsökkenés és annak visszairása

K 148. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terven felüli értékcsökkenése és annak visszairása

Amennyiben a szükséges feltételek fennállnak és az eszköz bekerülési értéke tartósan és jelentősen meghaladja a nyilvántartási értéket az elszámolt terven felüli értékcsökkenés visszaírandó.

A visszairás egyéb bevételként kerül elszámolására:

T 128. Ingatlanok terven felüli értékcsökkenés és annak visszairása

T 138. Műszaki berendezések terven felüli értékcsökkenés és annak visszairása

T 148. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek terven felüli értékcsökkenése és annak visszairása

K 9664. Tárgyi eszközök visszaírt terven felüli értékcsökkenése

f. Tárgyi eszköz értékesítés elszámolása:

A tárgyi eszközök értékesítésének a könyvelése két részből áll. A meglévő eszköz nyilvántartási értékének kivezetése egyéb ráfordítás, az értékesített eszköz ellenértéke a vállalkozás egyéb bevétele.

Az eszköz bekerülési értékének kivezetése:

T 861. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

K 12–14. Tárgyi eszközök

Az eszköz elszámolt terv szerinti értékcsökkenésének kivezetése:

T 129–149. Tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenése

K 861. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az eszköz elszámolt terven felüli értékcsökkenésének kivezetése:

T 128–148. Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése és annak visszaírása

K 861. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az értékesítés bevételeinek elszámolása:

T 311. Belföldi követelések

K 961. Értékesített immateriális javak és tárgyi eszközök bevétele

Az értékesítés kapcsolódó általános forgalmi adójának elszámolása

T 311. Belföldi követelések

K 467. Fizetendő általános forgalmi adó

Az értékesítés elszámolását az alábbi gazdasági művelet könyvelése mutatja meg:

A vállalkozás értékesített egy műszaki berendezést. A gép bekerülési értéke 5 millió Ft. Az értékcsökkenést lineáris módszerrel 4 év alatt számolták el utána. A gép tervezett maradványértéke 1 millió Ft. A gép az értékesítés pillanatában 2,5 éves. A gép eladási ára 3 millió Ft + 25 % Áfa.

- bekerülési érték kivezetése:	T 861. K 13.	5 000 000
- az elszámolt értékcsökkenés kivezetése:	T 139 K861.	2 500 000
		$(5\,000\,000 - 1\,000\,000) * 25\% * 2,5\text{ év}$
- a bevétel elszámolása:	T 311. K 961.	3 000 000
- a fizetendő áfa elszámolása	T 311. K 467.	750 000

g, Apportként történő átadás elszámolása:

Az eszközök apportkén való átadása a vállalkozás rendkívüli eredményét változtatja meg. Az eszköz kivezetése rendkívüli ráfordítás, az apport ellenérték rendkívüli bevétel.

A bekerülési érték kivezetése:

T 881. Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 12–14. Tárgyi eszközök

Az eszköz elszámolt terv szerinti értékcsökkenésének kivezetése:

T 129–149. Tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenése

K 881. Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az eszköz elszámolt terven felüli értékcsökkenésének kivezetése:

T 128–148. Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése és annak visszaírása

K 881. Társaságba bevitt eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az apport ellenértékének (létesítő okirat szerinti) elszámolása:

T 17. Részesedések

K 981. Társaságba bevitt eszközök létesítő okiratban meghatározott értéke

h, Térítés nélküli átadás elszámolása:

A tárgyi eszközök térítés nélküli átadása a vállalkozás rendkívüli ráfordításait növeli.

A bekerülési érték kivezetése:

T 8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 12–14. Tárgyi eszközök

Az eszköz elszámolt terv szerinti értékcsökkenésének kivezetése:

T 129–149. Tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenése

K 8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

Az eszköz elszámolt terven felüli értékcsökkenésének kivezetése:

T 128–148. Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése és annak visszaírása

K 8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

A térítés nélküli átadás esetén az eszköz forgalmi vagy piaci értéke után általános forgalmi adót kell elszámolni. Amennyiben az Áfát nem tudjuk a másik félre hárítani a következő módon kell az elszámolást könyvelni:

T 8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke

K 467. Fizetendő Áfa

i. Tárgyi eszközök átsorolása a készletek közé

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

Abban az esetben, ha egy tárgyi eszközt nem használnak rendeltetésszerűen át kell sorolni a készletek közé. Amennyiben az értékesítés a cél akkor az áruk közé, ha esetleg az alkatrészek hasznosítása akkor, az anyagok közé kell az eszközt sorolni.

Az eszköz elszámolt terv szerinti értékcsökkenésének kivezetése:

T 139–149 Tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenése

K 13–14. Tárgyi eszközök

A fenti tétel után a nyilvántartási érték egyenlegként megjelenik az eszköz számláján

A nyilvántartási érték átvezetése

T 21 Anyagok v. 26. Áruk

K 13–14. Tárgyi eszközök

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Gazdasági események kontírozása:

Egy gazdasági társaságban az alábbi gazdasági műveletek történtek a tárgyi eszközökkel kapcsolatban.

1. feladat A társaság egy gyártósort vásárolt, melyről a számla megérkezett, az ellenérték 6 millió Ft +25 % ÁFA

2. feladat A gyártósor szállításáról megérkezett a számla 200 000,-Ft + 25 % Áfáról

3. feladat A vállalkozás térítés nélkül átadta egy számítógépét (egyéb berendezés) egy iskolának. A számítógép bekerülési értéke 300 000,- Ft, a gép értékcsökkenését 3 év alatt lineáris módszerrel írták le. A számítógép az átadás pillanatában 2 éves. A gép piaci értéke 120 000,-Ft.

4. feladat Számla érkezik a gyártósor szállításának biztosítási díjáról 100 000,-Ft értékben

5. feladat A gyártóberendezés üzembe helyezési számlája megérkezik 500 000,-Ft +25 % Áfa értékben

6. feladat A vállalkozás értékesíti egyik tehergépjárművét. A jármű bekerülési értéke 8 millió Ft volt, maradványértéket nem terveztek utána. A leírást teljesítményarányosan tervezték, a tervezett teljesítmény 400 000 km. Az értékesítés napján a jármű tényleges teljesítménye 260 000 km volt. A tehergépjármű eladási ára 2 500 000,-Ft +25 % Áfa

7. feladat Egy üzemi baleset következtében az egyik targonca megsérül, ugyan üzemképes maradt, de értéke 200 000,-Ft -tal csökkent.

8. feladat Banki értesítés a vállalkozás átutalta a vásárolt gyártósor ellenértékét.

9. feladat A gyártósor üzembe helyezése megtörtént.

Napló, 2010. január hó									
Ssz.	Hsz.	Dátum	TH	Tartozik számla	KH	Követel számla	Szöveg	Forgalom	
								Tartozik	Követel
1	1. a	1	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	beruházási számla	6 000 000	6 000 000
2	1. b	1	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	beruházási számla Áfa	1 500 000	1 500 000
3	2. a	2	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	számla a szállításról	200 000	200 000
4	2. b	2	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	szállítás Áfa	50 000	50 000
5	3. a	3	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	14	Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	az eszköz bekerülési értékének kivezetése	300 000	300 000
6	3. b	3	149	Egyéb berendezések, felszerelések, járművek értékcsökkenése	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	az értékcsökkenés kivezetése	200 000	200 000
7	3. c	3	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	467	Fizetendő általános forgalmi adó	Áfa elszámolása	30 000	30 000
8	4	4	161	Befejezetlen beruházások	4791	Biztosító intézetekkel szembeni kötelezettségek	biztosítási díj	100 000	100 000
9	5. a	5	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	üzembe helyezési számla	500 000	500 000
10	5. b	5	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	üzembe helyezési számla Áfa	125 000	125 000
11	6. a	6	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	bekerülési érték kivezetése	8 000 000	8 000 000
12	6. b	6	139	Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	értékcsökkenés kivezetése	5 200 000	5 200 000
13	6. c	6	311	Belföldi követelések (Vevők)	961	Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	az eladási ár elszámolása	2 500 000	2 500 000
14	6. d	6	311	Belföldi követelések (Vevők)	467	Fizetendő általános forgalmi adó	az eladási ár áfája	625 000	625 000
15	7	7	8664	Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése	138	Műszaki berendezések elszámolt terven felüli értékcsökkenése	terven felüli értékcsökkenés	200 000	200 000
16	8	8	455	Beruházási szállítók	384	Elszámolási betétszámla	banki értesítés az utalásról	7 500 000	7 500 000
17	9	9	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	161	Befejezetlen beruházások	üzembe helyezés	6 800 000	6 800 000
							Összesen	39 830 000	39 830 000

14. ábra a gazdasági műveletek kontírozása naplóban

Számítások:

$$3. b \text{ Értékcsökkenés} = 300\,000 \text{ Ft} / 33,3\% * 2 \text{ év} = 200\,000,-\text{Ft}$$

$$3. c \text{ Az áfa alapja a piaci v. forgalmi érték } 120\,000 * 25\% \text{ Áfa} = 30\,000,-\text{Ft}$$

$$6. b \text{ Értékcsökkenés} = 8\,000\,000 / 400\,000 = 20 \text{ Ft/km}$$

$$260\,000 \text{ km} * 20 \text{ Ft/km} = 5\,200\,000,-\text{Ft}$$

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

T	13. Műszaki berendezések, gépek, járművek	K
9/161	6 800 000	6. a/861 8 000 000
		E: 1 200 000

T	138. Műszaki berendezések elszámolt terven felüli értékcsökkenése	K
		7/8664 200 000
		E: 200 000

T	139. Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	K
6. b/861	5 200 000	
E:	5 200 000	

T	14. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	K
		3. a/8891 300 000
		E: 300 000

T	149. Egyéb berendezések, felszerelések, járművek értékcsökkenése	K
3. b/8891	200 000	
E:	200 000	

T	161. Befejezetlen beruházások	K
1. a/455	6 000 000	9/13 6 800 000
2. a/455	200 000	
4/4791	100 000	
5. a/455	500 000	
E:	0	

T	311. Belföldi követelések (Vevők)	K
6. c/961	2 500 000	
6. d/467	625 000	
E:	3 125 000	

T	384. Elszámolási betétszámla	K
		8/455 7 500 000
		E: 7 500 000

T	455. Beruházási szállítók	K
8/384	7 500 000	1. a/161 6 000 000
		1. b/466 1 500 000
		2. a/161 200 000
		2. b/466 50 000
		5. a/161 500 000
		5. b/466 125 000
		E: 875 000

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K
1. b/455	1 500 000	
2. b/455	50 000	
5. b/455	125 000	
E:	1 675 000	

T	467. Fizetendő általános forgalmi adó	K
		3. c/8891 30 000
		6. d/311 625 000
		E: 655 000

T	4791. Biztosító intézetekkel szembeni kötelezettségek	K
		4/161 100 000
		E: 100 000

T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	K
6. a/13	8 000 000	6. b/139 5 200 000
E:	2 800 000	

T	8664. Tárgyi eszközök elszámolt terven felüli értékcsökkenése	K
7/138	200 000	
E:	200 000	

T	8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	K
3. a/14	300 000	3. b/149 200 000
3. c/467	30 000	
E:	130 000	

T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	K
		6. c/311 2 500 000
		E: 2 500 000

15. ábra a gazdasági műveletek könyvelése a főkönyvi számlákon

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK**1. feladat**

Egy gazdasági társaságban az alábbi gazdasági műveletek történtek a tárgyi eszközökkel kapcsolatban.

1. A társaság egy tehergépkocsit vásárolt, melyről a számla megérkezett, az ellenérték 8 millió Ft +25 % ÁFA
2. A tehergépkocsi átírásának illetéke 50 000,-Ft amelyet a pénztárból kifizettek
3. A vállalkozás értékesíti egyik termelőgépét. A gép bekerülési értéke 6,5 millió Ft volt, 500 000,- Ft maradványértéket terveztek utána. A leírást időarányosan tervezték, a leírási idő 4 év volt. Az értékesítés napján a gép 3 éves. A gép eladási ára 1 800 000,-Ft +25 % Áfa
4. Számla érkezik a tehergépjármű vizsgáztatási díjáról 100 000,-Ft+ 25 % Áfa értékben.
5. A tehergépkocsi árából utólag 5 % engedményt adott a szállító, az engedmény számlázásra került.
6. Banki értesítés a szállítónak átutaltuk a tehergépjármű ellenértékét.
7. A vállalkozás térítés nélkül átadott egy mérőműszert egy szakközépiskolának. Az eszköz bekerülési értéke 400 000,- Ft, az eszköz gép értékcsökkenését 5 év alatt lineáris módszerrel írták le. A mérőműszer az átadás pillanatában 3 éves. Az eszköz piaci értéke 150 000,-Ft.
8. A tehergépjármű üzembe helyezése megtörtént. A tervezett teljesítmény 500 000 km.
9. Elszámoljuk a tehergépjármű utáni értékcsökkenést. A jármű a tárgyéven 30 000 km teljesítményt nyújtott.

T	13. Műszaki berendezések, gépek, járművek	K	T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	K
T	139. Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	K	T	467. Fizetendő általános forgalmi adó	K
T	161. Befejezetlen beruházások	K	T	571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás	K
T	311. Belföldi követelések (Vevők)	K	T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	K
T	381. Pénztár	K	T	8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	K
T	384. Elszámolási betétszámla	K	T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	K
T	455. Beruházási szállítók	K			

17. ábra számlavázak a feladat megoldásához

MEGOLDÁSOK

1. feladat:

Napló, 2010. január hó

Sz.	Hsz.	Dátum	TH	Tartozik száma	KH	Követel száma	Szöveg	Forgalom	
								Tartozik	Követel
1	1.a	1	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	számla a tehergépjárműről	8 000 000	8 000 000
2	1.b	1	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	tehergépkocsi Áfa	2 000 000	2 000 000
3	2	2	161	Befejezetlen beruházások	381	Pénztár	illeték	50 000	50 000
4	3.a	3	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	bekerülési érték kivezetése	6 500 000	6 500 000
5	3.b	3	139	Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	861	Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke	értékcsökkenés kivezetése	4 500 000	4 500 000
6	3.c	3	311	Belföldi követelések (Vevők)	961	Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele	eladási ár	1 800 000	1 800 000
7	3.d	3	311	Belföldi követelések (Vevők)	467	Fizetendő általános forgalmi adó	eladási ára Áfája	450 000	450 000
8	4.a	4	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	vizsgáztatási díj	100 000	100 000
9	4.b	4	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	455	Beruházási szállítók	vizsgáztatás Áfa	25 000	25 000
10	5.a	5	455	Beruházási szállítók	161	Befejezetlen beruházások	kapott engedmény	400 000	400 000
11	5.b	5	455	Beruházási szállítók	466	Előzetesen felszámított általános forgalmi adó	engedmény Áfa	100 000	100 000
12	6	6	455	Beruházási szállítók	384	Elszámolási betétszámla	banki értesítés	9 500 000	9 500 000
13	7.a	7	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	bekerülési érték kivezetése	400 000	400 000
14	7.b	7	139	Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	értékcsökkenés kivezetése	240 000	240 000
15	7.c	7	8891	Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke	467	Fizetendő általános forgalmi adó	térítés nélküli átadás Áfa	37 500	37 500
16	8	8	13	Műszaki berendezések, gépek, járművek	161	Befejezetlen beruházások	üzembe helyezés	7 750 000	7 750 000
17	9	9	571	Terv szerinti értékcsökkenési leírás	139	Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése	amortizáció elszámolása	465 000	465 000
Összesen								42 317 500	42 317 500

18. ábra a feladat megoldása naplóban

Számítások:

3.b értékcsökkenés: $(6\,500\,000 - 500\,000) * 25\% * 3 \text{ év} = 4\,500\,000,-\text{Ft}$ 7.b értékcsökkenés: $400\,000 * 20\% * 3 \text{ év} = 240\,000,-\text{Ft}$ 7.c áfa $150\,000 * 25\% = 37\,500,-\text{Ft}$ 9. értékcsökkenés: $(7\,750\,000 / 500\,000 \text{ km}) = 15,5 \text{ Ft/km}$ $15,5 * 30\,000 \text{ km} = 465\,000,-\text{Ft}$

T	13. Műszaki berendezések, gépek, járművek		K
8/161	7 750 000	3.a/861	6 500 000
		7.a/8891	400 000
E:	850 000		

T	139. Műszaki berendezések, gépek, járművek terv szerinti értékcsökkenése		K
3.b/861	4 500 000	9/571	465 000
7.b/8891	240 000		
E:	4 275 000		

T	161. Befejezetlen beruházások		K
1.a/455	8 000 000	5.a/455	400 000
2/381	50 000	8/13	7 750 000
4.a/455	100 000		
E:	0		

T	311. Belföldi követelések (Vevők)		K
3.c/961	1 800 000		
3.d/467	450 000		
E:	2 250 000		

T	381. Pénztár		K
		2/161	50 000
		E:	50 000

T	384. Elszámolási betétszámla		K
		6/455	9 500 000
		E:	9 500 000

T	455. Beruházási szállítók		K
5.a/161	400 000	1.a/161	8 000 000
5.b/466	100 000	1.b/466	2 000 000
6/384	9 500 000	4.a/161	100 000
		4.b/466	25 000
		E:	125 000

T	466. Előzetesen felszámított általános forgalmi adó		K
1.b/455	2 000 000	5.b/455	100 000
4.b/455	25 000		
E:	1 925 000		

T	467. Fizetendő általános forgalmi adó		K
		3.d/311	450 000
		7.c/8891	37 500
		E:	487 500

T	571. Terv szerinti értékcsökkenési leírás		K
9/139	465 000		
E:	465 000		

T	861. Értékesített immateriális javak, tárgyi eszközök könyv szerinti értéke		K
3.a/13	6 500 000	3.b/139	4 500 000
E:	2 000 000		

T	8891. Térítés nélkül átadott eszközök nyilvántartás szerinti értéke		K
7.a/13	400 000	7.b/139	240 000
7.c/467	37 500		
E:	197 500		

T	961. Ért. immateriális javak, tárgyi eszközök bevétele		K
		3.c/311	1 800 000
		E:	1 800 000

19. ábra a feladat megoldása számlavázakon

A BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK CSOPORTJAI ÉS ÉRTÉKELÉSE

ESETFELVETÉS–MUNKAHELYZET

Egy vállalkozás számviteli osztályán dolgozik, ahol munkakörébe tartozik a befektetett pénzügyi eszközök nyilvántartása és értékelése. A munka szabályos és szakszerű elvégzéséhez meg kell ismernie a befektetett pénzügyi eszközökkel kapcsolatos fogalmakat, és ezen eszközök értékelési szabályait.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A Befektetett pénzügyi eszközök: azok a pénzügyi eszközök (részeseések, értékpapírok, adott kölcsönök, bankbetétek), amelyeket a vállalkozó azzal a céllal fektetett be más vállalkozónál, hogy ott tartós jövedelemre tegyen szert, vagy befolyásolási, irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el.

A befektetett pénzügyi eszközök csoportjai:

- **Tartós részeseedés kapcsolt vállalkozásban:** Olyan vállalkozásban való részeseedés (részvény, üzletrész, vagyoni betét, vagyoni hozzájárulás), amelyben a részeseedés mértékek elérik a kapcsolt vállalkozás szintjét. (kapcsolt vállalkozás: anyavállalat, leányvállalat, közös vezetésű vállalat, vagy ahol a részeseedés aránya eléri 20 %-ot.
- **Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban:** Kapcsolt vállalkozásnak adott 1 évnél hosszabb lejáratú kölcsön.
- **Egyéb tartós részeseedés:** Olyan vállalkozásban lévő részeseedés ahol a részeseedés aránya nem éri el a 20%-ot.
- **Tartósan adott kölcsön egyéb részeseedési viszonyban álló vállalkozásban:** Azon vállalkozásoknak adott kölcsön, amelyekkel van tulajdonosi kapcsolatunk, de nem éri el a 20 %-ot a részeseedés aránya.
- **Egyéb tartósan adott kölcsön:** Olyan vállalkozásnak adott kölcsön, amelyben nincs tulajdonosi részeseedésünk. Az egyéb tartósan adott kölcsönök között kell feltüntetni a hosszú lejáratú bankbetéteket is.

- **Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok:** Azokat a befektetési céllal beszerzett értékpapírokat kell itt kimutatni, amelyek lejáratá, beváltása a tárgyévét követő évben esedékes. A jellemzően tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok: kötvény, kincstárjegy, letéti jegy, jelzáloglevél, pénztárjegy, takaréklevél, zárt végű befektetési jegy.

A befektetett pénzügyi eszközök értékelése:

A kötvények értékelése:

A vásárolt kötvényeket a vállalkozás a mérlegben nyilvántartási értéken szerepelteti. A vállalkozás könyveibe a kötvény bekerülési értéken kerül bevezetésre.

$$\text{bekerülési érték} = \text{fizetett ellenérték} - \text{kamattartalom}$$

A kamattartalom azért kerül kivonásra a bekerülési értékből, mert a kötvény piaci értéke tartalmazza a felhalmozott kamattartalmat. A felhalmozott kamattartalom függ attól, hogy a kibocsátás vagy az előző kamatfizetés óta mennyi idő telt el. (mivel a kamattartalom változó, ezért a felhalmozott kamattól megtisztított érték lesz a bekerülési érték)

Abban az esetben, ha 2010. szeptember 1-én vásárolunk 100 db 10 800 Ft/db árfolyamértékű, 10 000 Ft/db névértékű kötvény melynek kamata 12 %, az előző kamatfizetés 2010. július 1-én történt, a következőképpen alakul a bekerülési értéke:

$$\text{fizetett ellenérték} = 10\,800 * 100 = 1\,080\,000$$

$$1 \text{ napra jutó kamat} = (1\,000\,000 * 12\%) / 360 = 333,33,-\text{Ft}$$

$$\text{felhalmozott kamattartalom} = 60 * 333,33 = 20\,000,-\text{Ft}$$

$$\text{bekerülési érték} = 1\,080\,000 - 20\,000 = 1\,060\,000$$

Év végi értékelés:

Abban az esetben, ha a mérlegkészítés napján a kötvény piaci értéke tartósan és jelentősen alacsonyabb, mint a nyilvántartási értéke, értékvesztés elszámolásának van helye. Az értékvesztés a piaci érték és a nyilvántartási érték közötti különbséget elszámolása. Amennyiben a későbbiekben a kötvény piaci értéke tartósan és jelentősen nő, akkor az elszámolt értékvesztés visszaírható.

Ha például a fenti kötvény piaci értéke a mérlegkészítés napján 10 300 Ft/db, akkor értékvesztés elszámolásának van helye.

$$\text{Bekerülési érték} = 1\,060\,000$$

$$\text{Piaci érték} = 100 * 10\,300 = 1\,030\,000$$

$$\text{Értékvesztés} = 1\,060\,000 - 1\,030\,000 = 30\,000,-\text{Ft}$$

BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

Részesedések értékelése:

A részesedések vásárlásakor az árfolyamértéken (fizetett ellenértéken) kerülnek be a vállalkozás könyveibe. Amennyiben opciós ügylet során jutottunk hozzá a részesedésekhez az opciós díj a bekerülési érték részét képezi.

A mérlegkészítéskor a mérleg készítés napi piaci érték alapján korrigálni kell a bekerülési értékeket:

- Abban az esetben, ha a piaci érték, tartósan és jelentősen alacsonyabb, mint a nyilvántartási érték értékvesztés elszámolásának van helye, amely a körülmények megváltozása esetén a következő év végi értékelések alkalmával visszairhatóvá válik.
- Ha a piaci érték tartósan és jelentősen magasabb, mint a nyilvántartási érték a pozitív különbséget a vállalkozás döntése szerint értékhelyesbítésként kimutatható.

Ha év közben 50 db részvényt vásároltunk 5 600,-Ft/db árfolyamértéken és a mérlegkészítés napján a részvény árfolyama 5 100,-Ft/db, akkor elszámolható az értékvesztés, ha a változás tartós és jelentős.

nyilvántartási érték: $5\,600 * 50 = 280\,000,-\text{Ft}$

piaci érték: $5\,100 * 50 = 255\,000,-\text{Ft}$

értékvesztés = $280\,000 - 255\,000 = 25\,000,-\text{Ft}$

Adott kölcsönök értékelése:

Az adott kölcsönök értékéből a mérlegkészítéskor ki kell vezetni azt az összeget, amelynek törlesztése a következő évben esedékes. A következő évben esedékes részletet a követelések között kell szerepeltetni.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. A kötvények értékelése:

a, bekerülési érték:

A vállalkozás 200 db államkötvényt vásárol, a kötvény árfolyamértéke 10 100,-Ft/db. A kötvény névértéke 10 000,-Ft/db. A kötvény kamata 12 %, a vásárlást megelőzően 4 hónappal volt kamatfizetés.

fizetett ellenérték = $10\,100 * 200 = 2\,020\,000,-\text{Ft}$

névérték = $10\,000 * 200 = 2\,000\,000,-\text{Ft}$

1 napra jutó kamat = $(2\,000\,000 * 12\%) / 360 = 666,66,-\text{Ft}$

kamattartalom = 120 nap * 666,66 = 80 000,-Ft

bekerülési érték = 2 020 000 – 80 000 = **1 940 000,-Ft**

b, év végi értékelés

A fenti kötvény piaci értéke a mérlegkészítés napján 9 500,-Ft/db,

A kötvények piaci értéke = 9500 * 200 = 1 900 000,-Ft

Az értékvesztés összege = 1 940 000 – 1 900 000 = **40 000,-Ft**

A mérlegben az értékvesztés elszámolása után a kötvényt 1 900 000,-Ft értéken szerepeltetjük.

2. A részvények értékelése:

A vállalkozás 500 db részvényt vásárolt, a részvény árfolyamértéke 8 600,-Ft/db

Az év végi értékelés során megállapították a hogy a mérlegkészítés napjára eső piaci érték 7 800,-Ft/db, a változás tartós és jelentős.

A részvény bekerülési értéke = 500 * 8 600 = 4 300 000,-Ft

A részvények értéke a mérlegkészítéskor = 500 * 7800 = 3 900 000,-Ft

Az elszámolt értékvesztés = 4 300 000 – 3 900 000 = **400 000,-Ft**

A részvényeket a mérlegben 3 900 000,-Ft nyilvántartási értéken szerepeltetjük.

3. Az adott kölcsönök értékelése:

A vállalkozás október 1-én 6 millió Ft kölcsönt adott egy másik vállalkozásnak. a kölcsön futamideje 3 év, a törlesztés 3 egyenlő részletben évente esedékes, a kamat 20 %.

Mivel a mérleg fordulónapjához képest a következő évben esedékes törlesztés, ezért a következő évi törlesztő részlet éven belülinek minősül, ezért a követelések között kell szerepeltetni.

A kölcsön összege = 6 milliót

A következő évben esedékes részlet = 6 / 3 = 2 milliót.

A befektetett pénzügyi eszközök között 6 – 2 = 4 millió Ft-ot szerepeltetünk.

A követelések között pedig 2 millió Ft-ot.

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

A vállalkozás 500 db államkötvényt vásárol, a kötvény árfolyamértéke 50 500,-Ft/db. A kötvény névértéke 50 000,-Ft/db. A kötvény kamata 9 %, a vásárlás december 1-én történik, a kötvény megelőző kamatfizetése szeptember 1-én volt. Határozza meg a kötvény bekerülési értékét:

2. feladat

Az 1. feladatban szereplő kötvények piaci értéke a mérlegkészítés napján 47 500,-Ft/db, Határozza meg a kötvények után elszámolt értékvesztést, és a kötvények nyilvántartási értékét:

3. feladat:

A vállalkozás 100 db részvényt vásárolt, a részvény árfolyamértéke 29 600,-Ft/db. A mérlegkészítés napjára eső piaci érték 27 800,-Ft/db, a változás tartós és jelentős. Határozza meg a részvények után elszámolt értékvesztés, és a részvények nyilvántartási értékét:

MUNKANYAG

MEGOLDÁSOK

1. feladat:

fizetett ellenérték = $50\,500 * 500 = 25\,250\,000,-\text{Ft}$

névérték = $50\,000 * 500 = 25\,000\,000,-\text{Ft}$

1 napra jutó kamat = $(25\,000\,000 * 9\%) / 360 = 6250,-\text{Ft}$

kamattartalom = $90 \text{ nap} * 6250 = 562\,500,-\text{Ft}$

bekerülési érték = $25\,250\,000 - 562\,500 = 24\,687\,500,-\text{Ft}$

2. feladat:

A kötvények piaci értéke = $47\,500 * 500 = 23\,750\,000,-\text{Ft}$

Az értékvesztés összege = $24\,687\,500 - 23\,750\,000 = 937\,500,-\text{Ft}$

A mérlegben az értékvesztés elszámolása után a kötvényt $23\,750\,000,-\text{Ft}$ értéken szerepeltetjük.

3. feladat:

A részvény bekerülési értéke = $100 * 29\,600 = 2\,960\,000,-\text{Ft}$

A részvények értéke a mérlegkészítéskor = $100 * 27\,800 = 2\,780\,000,-\text{Ft}$

Az elszámolt értékvesztés = $2\,960\,000 - 2\,780\,000 = 180\,000,-\text{Ft}$

A részvényeket a mérlegben $2\,780\,000,-\text{Ft}$ nyilvántartási értéken szerepeltetjük.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Dr. Sztanó Imre: **A számvitel alapjai** Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. 2006.

Kardos Barbara, Miklósyné Ács Klára, Némethné dr. Gergics Márta, Sisa Krisztina Dr Zelenka Józsefné: **Számvitel alapjai példatár** Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt. 2008.

Kardos Barbara, Miklósyné Ács Klára, Némethné dr. Gergics Márta, Sisa Krisztina Dr Zelenka Józsefné: **Példatár a számvitel alapjaihoz** Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt. 2006

Bocsó Klára, Kosztrihán Éva, Dr. Sztanó Imre: **Példatár és munkafüzet a vállalkozói számvitel tantárgyhoz** Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt. 2008.

Kardos Barbara, Merétey-Vida Zsolt, Dr. Pucsek József, Dr. Roóz József, Dr. Sztanó Imre, Tasi Péter: **Tételvázlatok a számviteli szakügyintézők szóbeli vizsgáihoz** Perfekt Gazdasági Tanácsadó Oktató és Kiadó Zrt. 2007.

Juhászné Koppány Márta: **Üzleti gazdaságtan** 11. osztály Műszaki Kiadó 2008.

Juhászné Koppány Márta: **Üzleti gazdaságtan** 12. osztály Műszaki Kiadó 2007.

2000. évi C. törvény a számvitelről

AJÁNLOTT IRODALOM

Dr. Siklósi Ágnes -Veress Attila **Könyvvezetés és beszámolóképzés** Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. 2010.

A(z) 1972-06 modul 003-as szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
52 344 02 0000 00 00	Vállalkozási ügyintéző

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
32 óra

MUNKANYELV

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató